

Kniha roku podle deníků *New York Times*, *USA Today* i *Washington Post*.

SPOLEČENSTVÍ

ANN
PATCHETTOVÁ

Ann Patchettová
SPOLEČENSTVÍ

ANN

PATCHETTOVÁ

SPOLEČENSTVÍ

ARGO

Přeložila Dana Vlčková

Commonwealth

Czech edition © Argo, 2019

Copyright © 2016 by Ann Patchett

Translation © Dana Vlčková, 2019

Cover art © Markéta Šlejmarová, 2019

ISBN 978-80-257-2824-6 (váz.)

ISBN 978-80-257-2913-7 (e-kniha)

Mikeu Glassockovi

Křtiny získaly zcela jiný rozměr, když dorazil Albert Cousins s láhví ginu. Fix s úsměvem otevřel dveře a úsměv ho neopouštěl, ani když se snažil dát si to dohromady: před ním na betonové terase stál Albert Cousins z kanceláře okresního návladního. Za poslední půlhodinu otevřel dveře dobře dvacetkrát – sousedům, přátelům, lidem z kostela, Beverlyině sestře, všem svým bratrům, rodičům a prakticky celému policejnímu sboru –, ale Cousins byl jediným překvapením. Fix se před dvěma týdny zeptal manželky, proč si myslí, že je třeba pozvat na křtiny každého, koho zná, a ona mu odsekla, ať se podívá na seznam pozvaných a řekne jí, koho vyškrtnout. Na seznam se nepodíval, ale kdyby v tu chvíli stála vedle něj, ukázal by přímo před sebe a řekl: *Toho*. Ne že by mu Albert Cousins vadil, znal ho jen natolik, aby dokázal k jeho tváři přiřadit správné jméno. Ale právě to, že ho neznal, byl důvod proč ho nepozvat. Fixe napadlo, že Cousins za ním přišel, aby se s ním poradil o nějakém případě. Nic takového se sice ještě nikdy nestalo, ale jiné vysvětlení ho nenapadlo. Hosté se shlukovali na předzahrádce a Fix nedokázal říct, jestli to je proto, že přišli později či chtějí odejít dříve, anebo se snad uchýlili ven proto, že dům byl už tak přeplněný, že by to požárníci nikdy nedovolili. Co bylo však nadmíru jasné, Cousinse nikdo nepozval. Přišel sám, s láhví v papírovém pytlíku.

„Fixi,“ oslovil ho Albert Cousins, urostlý zástupce okresního návladního v obleku s kravatou, a napřáhl k němu ruku.

„Dobrý den, Ale,“ pozdravil ho Fix. (Říkal mu někdo Al?) „Jsem rád, že jste to zvládl.“ Dvakrát mu pořádně zapumpoval rukou a hned ji pustil.

„Koukám, že jsem to stihl jen tak tak,“ řekl Cousins, když viděl uvnitř davy lidí, jako kdyby měl strach, že už se tam nevejde. Oslava už byla evidentně za vrcholem, většina trojhránkových sendvičů se snědla a polovina sušenek byla také pryč. Ubrus pod karafou s punčem byl růžový a vlhký.

Fix ustoupil stranou, aby mohl Cousins vejít. „Hlavně že tu jste,“ uklidňoval ho.

„To bych si nenechal ujít.“ Ale samozřejmě to hlavní si ujít nechal. Přišel až po křtinách.

Dick Spencer byl jediný z kanceláře návladního, kterého Fix pozval. Dick býval také policista, po večerech studoval práva, vypracovával se, aniž by se kdy na ostatní vytahoval. Nezáleželo na tom, jestli řídí černobílé policejní auto, nebo stojí před soudní stolicí, nebylo pochyb o tom, odkud vzešel. Cousins byl na druhé straně právník jako všichni ostatní – okresní návladní, detektivové a další experti –, když něco potřebovali, to se tvářili přátelsky, ale na drink by policajta nepozvali, a když ano, tak jenom proto, že si mysleli, že jim něco tají. Okresní návladní byli chlápci, co kouřili vaše cigarety, protože se snažili přestat. Policisté, kteří vyplnili obývací a jídelnu nebo postávali na zahradě pod šňůrami na prádlo a dvěma pomerančovníky, se o to nesnažili. Pili ledový čaj míchaný s limonádou a kouřili jak komín.

Albert Cousins předal papírový pytlík a Fix se podíval dovnitř. Byla to láhev ginu, pořádně velká. Ostatní přinesli svaté obrázky, perleťový růženec nebo kapesní bibli se zlatou ořízkou vázanou v bílé kozince. Pět chlapů, nebo spíš jejich pět manželek, se domluvilo a společně koupili modrý smaltovaný křížek na řetízku, s drobnou perličkou uprostřed, velmi hezký, něco do budoucna.

„Takže máte kluka a holku?“

„Dvě holky.“

Cousins pokrčil rameny: „Co naděláte.“

„Vůbec nic,“ odpověděl Fix a zavřel za ním dveře. Beverly mu řekla, aby je nechal otevřený, aby dovnitř proudil nějaký vzduch, což jen ukazovalo, jak málo toho ví o lidských potřebách. Nezáleželo na tom, kolik lidí je v domě, dveře se krucinál prostě zavírají.

Beverly vykoukla z kuchyně. Mezi nimi postávalo nějakých třicet lidí – celý klan Meloyů, všichni DeMatteové, hrstka ministrantů, kteří se propracovávali zbylými sušenkami –, ale Beverly nešlo přehlédnout. Ty její žluté šaty.

„Fixi?“ snažila se překřičet okolní hluk.

Jako první zareagoval Cousins a kývl na ni.

Fix se reflexivně narovnal, ale nechal to být. „Chovejte se tu jako doma,“ řekl zástupci okresního návladního a ukázal na chumel detektivů za posuvnými dveřmi, kteří na sobě dosud měli saka. „Znáte tu spoustu lidí.“ Třeba to byla pravda, a třeba také ne. Cousins rozhodně neznal hostitele. Fix se obrátil a začal se prodírat davem, který mu uvolňoval cestu, plácali ho po rameni, potřásali mu rukou a gratulovali. Snažil se nešlápnout na žádné z dětí, včetně své čtyřleté dcery Caroline, které si v jídelně na podlaze hrály nějakou hru, poskakovaly na bobku a plížily se dospělým mezi nohama jako tygři.

Kuchyň byla plná žen, které se hlasitě bavily a smály. Žádná z nich nebyla nápomocná, až na Lois od sousedů, která vyndávala misky z lednice. Nejlepší Beverlyina kamarádka Wallis si s pohledem upřeným na lesklou chromovanou stěnu tousteru líčila rty. Byla až moc hubená a moc opálená, a když se narovнала, měla příliš silnou vrstvu rtěnky. Beverlyina matka seděla u stolu, kde obvykle snídali, a držela v náručí miminko. Holčičku převlékli z krajkového oblečku na křtiny do naškrobených bílých šatiček s vyšíváním žlutými květy kolem krku, jako by to byla nevěsta, jež se na konci svatební hostiny převlékla do šatů, ve kterých odjede s ženichem. Ženy se ji snažily zabavit, jako by dostaly za úkol zabavit jezulátko, než přijdou tři králové. Ale moc se jim to nedařilo. Děvčátko hledělo modrýma očima nezúčastněně před sebe, unavené ze všeho dění. Všeho toho ruchu doprovázejícího přípravu sendvičů a přijímání dárků pro holčičku, které ještě nebyl ani rok.

„Jen se podívejte, jak jí to sluší,“ rozplývala se tchyně hlasitě a prstem hladila děvčátko po baculaté tváříčce.

„Led,“ řekla Beverly manželovi. „Došel nám led.“

„Ten měla na starosti tvoje sestra,“ prohlásil Fix.

„No tak se na to vykašlala. Můžeš požádat někoho z chlapů, aby ho přinesl? Je velký horko, bez ledu se neobejdem.“ Uvázala si zástěru kolem krku, ale už ne kolem pasu. Snažila se nezmačkat si šaty. Z francouzského uzlu se jí uvolnily pramínky blond vlasů a padaly jí do očí.

„Jestli nepřinesla led, měla by aspoň být tady a dělat sendviče.“ Fix se přitom díval přímo na Wallis, ale ta si v klidu zavírala rtěnku a nevěnovala mu pozornost. Chtěl, aby pomohla Beverly, protože ta teď měla plné ruce práce. Když se na ni člověk podíval, řekl by si, že je to žena, která si objedná cateringovou společnost, a sama si sedí na gauči, zatímco kolem ní nosí plné tácy.

„Bonnie je vedle z toho, že vidí tolik poldů v jedné místnosti. Nikdo od ní nemůže čekat, že bude dělat sendviče,“ řekla Beverly. Na chvíli přestala mazat na chlebičky krémový sýr a pokládát okurky a podívala se, co to Fix drží v ruce. „Co je v tom pytlíku?“

Vytáhl gin a jeho žena se na něj překvapeně usmála, poprvé za ten den nebo možná i týden.

„Až někdo půjde do toho krámu,“ řekla Wallis, najednou plná zájmu o rozhovor, „ať přinese toník.“

Fix se nabídl, že půjde led koupit sám. Na konci ulice byl obchod a umožní mu to na chvíli uniknout ze společnosti. Relativní klid v sousedství, úhledná řada bungalovů, nakrátko posekané trávníky, tenké stíny palem a vůně květů pomerančovníku, to vše doplněné chutí cigarety, kterou zrovna kouřil, ho příjemně uklidňovalo. Připojil se k němu jeho bratr Tom a šli mlčky vedle sebe. Tom s Betty měli teď tři děti, samá děvčata, a bydleli v Escondidu, kde Tom pracoval u požárníků. Fix začínal chápat, že takhle život vypadá, když je člověk starší a má děti. Čas potom utíká mnohem rychleji. Bratři se neviděli od setkání

u rodičů o Vánocích, kdy šli společně na půlnoční mši, a předtím nejspíš, když zajeli do Escondida na Erinin křest. Kolem projel červený Sunbeam kabriolet a Tom řekl: „Tohle chci.“ Fix přikývl s lítostí, že ho neviděl sám první. Teď musí čekat, až pojede něco, co by chtěl on. V obchodě koupili čtyři balení ledu a čtyři láhve toniku. Mladík u pokladny se jich zeptal, jestli k tomu nechtějí ještě limetky, a Fix zavrtěl hlavou. Byli v Los Angeles. V červnu. Limetky nikdo nekupoval.

Fix se nepodíval na hodinky, kdy odcházeli, ale dovedl čas dobře odhadnout. Jako většina policistů. Byli pryč dvacet minut, nanejvýš pětadvacet. Nebylo to dostatečně dlouho na to, aby se všechno změnilo, ale když se vrátili zpátky, vstupní dveře byly otevřené a na zahradě ani noha. Tom si nevšiml žádného rozdílu, ale ten to jako požárník nevnímal. Pokud to v místnosti nebylo cítit kouřem, pak tu nebyl žádný problém. V domě bylo stále mnoho lidí, ale vládl tu větší klid. Fix zapnul před začátkem oslavy rádio, a teď poprvé uslyšel hudbu. Děti se už neplazily v obýváku po zemi a vypadalo to, že si nikdo nevšiml, že byli bratři pryč. Veškerá pozornost se upírala na otevřené dveře do kuchyně, kam oba bratři Keatingovi směřovali s ledem. Fixův parťák Lomer na ně už čekal a naklonil hlavu směrem k davu. „Dorazili jste právě včas,“ přivítal je.

Jestli tady bylo plno, než odešli, teď byla kuchyň třikrát tolik nacvaknutá, a to hlavně muži. Beverlyinu matku nebylo nikde vidět, ani pokřtžené děvčátko. Beverly stála u dřezu a v ruce držela řeznický nůž. Brala z obrovské hromady pomeranče, které se kutálely po kuchyňské lince, a krájela je na půlku. Vedle ní stáli dva právníci z kanceláře okresního návladního, Dick Spencer a Albert Cousins – saka měli svlečená, kravaty dole a rukávy košile vyrolované vysoko nad lokty – a na kovových odšťavňovačích vymačkávali pomerančovou šťávu. Čela měli zarudlá a orosená, rozepnuté límečky u košil jim začínaly tmavnout potem, jako kdyby bezpečnost jejich města závisela na množství vymačkané šťávy.

Beverlyina sestra Bonnie, která najednou chtěla být nápomocná, strhla Spencerovi brýle z očí a pečlivě je čistila utěrkou, i když měl

Dick někde v té tlačnici schopnou manželku. Sotva si setřel pot z čela, uviděl Fixe a Toma a dožadoval se ledu.

„Led!“ vykřikla Bonnie, protože koneckonců v tu chvíli opravdu bylo nepředstavitelné vedro, a bez ledu to nešlo. Upustila utěrku, aby od Toma převzala obě balení, a vložila je do dřezu na úhledně srovnané prázdné půlky pomerančů. Potom vzala led od Fixe. Led byla její odpovědnost.

Beverly přestala krájet. „Přesně načasované,“ řekla a nabrala do papírového kelímku tři menší kostky ledu, jako by znala správnou míru. Nalila do půlky kelímku gin a doplnila jej pomerančovou šťávou z plného džbánu. A tak pokračovala dalším kelímkem a dalším a dalším, a předávala je ze dveří kuchyně dál k nataženým rukám svých hostů.

„Mám tonik,“ řekl Fix a zahleděl se do tašky s nákupem, kterou stále držel v rukou. Vyvedlo ho z míry, že s bratrem nejsou v obraze kvůli tomu, že šli do krámu a zpátky.

„S pomerančovou šťávou je to lepší,“ prohlásil Albert Cousins a zastavil se na okamžik, aby do sebe kopl skleničku, kterou mu Bonnie připravila. Bonnie, ještě před chvílí okouzlená policisty, přenesla svoji pozornost na oba okresní návladní.

„S vodkou,“ řekl Fix. *Screwdriver*. To znal každý.

Ale Cousins provokativně naklonil hlavu a vtom už Beverly podávala manželovi pití. Vypadalo to, jako by s Cousinem měli tajnou řeč. Fix nervózně svíral kelímek a zíral na nezvaného hosta. Měl tady tři bratry, bezpočet fyzicky zdatných mužů z losangeleského policejního sboru a faráře, který organizoval sobotní box pro problémové chlapce – ti všichni by ho podpořili, kdyby bylo třeba odstranit jednoho zástupce okresního návladního.

„Na zdraví,“ řekla Beverly tlumeným hlasem, ne jako přípitek, ale jako příkaz, a Fix, který se nemohl zbavit pocitu, že má nárok na stížnost, otočil kelímek do sebe.

* * *

Otec Joe Mike seděl na zemi a opíral se o zadní stěnu domu Keatingových, kde našel proužek stínu. Kelímek s džusem si položil na koleno svých standardních černých kalhot. Kněžských kalhot. Popíjel čtvrtý nebo třetí drink, už si nevzpomínal a nevěnoval tomu velkou pozornost, protože byly velmi malé. Snažil se v hlavě sesumírovat kázání na příští neděli. Chtěl své kongregaci, těm nemnohým, kteří v tuto chvíli nebyli u Keatingových na zahradě, sdělit, jak byl dnes zopakován zážrak s chlebem a rybami, ale nemohl přijít na to, jak z příběhu odstranit ten alkohol. Nevěřil, že *on* spatřil zázrak, nikdo si to nemyslel, ale dokázal nalézt dokonalé vysvětlení toho, jak mohlo dojít k zázraku v době Kristově. Velká láhev ginu, kterou Albert Cousins přinesl na oslavu, sehrála svoji roli, ale rozhodně nebyla velká natolik, aby naplnila všechny kelímky (a v některých případech i opakovaně) více než stovce návštěvníků, z nichž někteří tančili jen metr od něj. A přestože čerstvě ořezané stromy v zahradě byly předtím obtěžkané ovocem, nemohlo jich být dost na to, aby napojily všechny zúčastněné. Běžně se říká, že pomerančová šťáva nejde dohromady s ginem, a vůbec kdo by čekal alkohol na křtinách? Kdyby si Keatingovi uložili láhev ginu do baru, nikdo by kvůli tomu o nich nesmýšlel hůř. Ale Fix Keating předal láhev své ženě, která byla unavená ze stresu z oslavy a dala si drink, a když si ho dala ona, pak ji mohli všichni hosté následovat. V mnohém to byl zázrak Beverly Keatingové. Albert Cousins, muž, který přinesl gin, přišel také s nápadem, aby ho namíchali s pomerančovou šťávou. Ani ne před dvěma minutami seděl vedle otce Joea Mikea a vykládal mu, že je z Virginie, a i po třech letech v Los Angeles ho stále udivuje množství citrusů, které visí ze stromů. Bert – požádal faráře, aby mu tak říkal – vyrostl na mražené koncentrované šťávě zředěné ve džbánu vodou, která, i když to tenkrát tak nevnímal, neměla s pomerančovým džusem nic společného. A teď si jeho děti u nich doma na zahradě natrhají pomeranče, vymačkají z nich čerstvou šťávu a pijí ji se stejnou samozřejmostí jako on v dětství mléko. Všiml si, jak jeho ženě, Terese, rostou svaly na pravém předloktí z ustavičného mačkáání pomerančů, zatímco jejich děti jí podávají kelímky a chtějí další.

Po ničem jiném netouží, říkal mu Bert. Každé ráno si dávají pomerančovou šťávu ke kukuřičným lupínkům, Tereza ji mrazí v tvořítkách na nanuky pro děti k odpolední svačině a večer ji s Bertem pijí s vodkou, bourbonem nebo ginem. Tohle ostatní nechápou – je jedno, co se do ní přimíchá, hlavně jde o tu šťávu samotnou. „Lidi z Kalifornie už na to zapomněli, protože jsou zhýčkaní,“ tvrdil Bert.

„Je to pravda,“ přitakal otec Joe Mike, protože vyrostl v kalifornském městě Oceanside a nemohl uvěřit, co tenhle chlápek navykládá o pomerančovém džusu.

Farář, jehož myšlenky bloudily jako Židé na poušti, se snažil soustředit na svoje kázání: Beverly Keatingová šla do skříňky s domácím barem, který na křtiny nedoplňovala a kde teď našla třetinu láhve ginu a téměř plnou láhev vodky a láhev tequily, kterou jim Fixův bratr John přivezl loni v září z Mexika a kterou nikdy neotevřeli, protože ani jeden z nich nevěděl, jak se tequila pije. Odnesla láhve do kuchyně, načež se sousedi z obou stran i přes ulici a tři lidé, kteří bydleli poblíž fary, nabídli, že se také podívají, co mají ve svém baru, a když se vrátili, nenesli jenom láhve, ale také pomeranče. Bill a Susie přinesli polvak na polštář plný ovoce, které doma natrhali, a tvrdili, že můžou jít zpátky a natrhat další tři várky, ani nebude poznat, že jim ubylo. Ostatní hosté je následovali, běželi domů, očesali své ovocné stromy a vyklidili horní police s alkoholem ve spíži. Naplnili kuchyň Keatingových, až stůl vypadal jako barový pult a kuchyňská linka jako nákladač s ovocem.

Nebyl snad tohle opravdový zázrak? Ne to, že Kristus vysypal ze svého posvátného rukávu celý bufet a vyzval všechny, aby se k němu připojili a pojedli ryby a bochníky chleba, ale že lidé, kteří si přinesli oběd ve vacích z kozí kůže, a třeba toho měli o něco víc, než by snědli jako rodina, ale rozhodně ne tolik, aby nakrmili masy, byli dojati bezmeznou štedrostí svého učitele a jeho učedníků, kteří jim posloužili jako příklad. Stejně tak byli hosté na křtinách dojati štedrostí Beverly Keatingové anebo pohledem na ni v těch žlutých šatech s blond vlasy vyčesanými nahoru a sepnutými tak, aby vynikla její labutí šíje, šíje,

kteřá vzadu mizela ve výstřihu těch žlutých šatů. Otec Joe Mike si usrl z kelímku. A poté nabírali dvanáct plných košů. Rozhlídl se kolem sebe, po stolech, židlích i po zemi. Všude se válely kalíšky. V nejednom z nich ještě něco zbylo, tak jeden dva doušky. Kdyby slili všechny ty zbytky, kolik by toho asi bylo? Otec Joe Mike se cítil zkroušeně, že se nenabídl a nezašel na faru podívat se, jestli by také nemohl něčím přispět. Přemýšlel, jak by to asi vypadalo, kdyby jeho ovečky zjistily, kolik ginu si na faře nasyslil, místo aby využil příležitosti podílet se na sounáležitosti místního společenství.

Někdo mu jemně poklepal na špičku boty. Otec Joe Mike zvedl pohled od kelímku položeného na koleni, nad jehož obsahem meditoval, a uviděl Bonnie Keatingovou. Ne, tak se nejmenuje. To její sestra je provdaná za Fixe Keatinga, takže Bonnie se musí jmenovat jinak. Bonnie něco. Bonnie a Beverlyino rodné jméno.

„Zdravíčko, otče,“ pozdravila ho a kelímeček úplně stejný, jako měl on, držela zlehka mezi ukazováčkem a palcem.

„Bonnie,“ řekl a snažil se, aby z jeho hlasu nebylo znát, že sedí na zemi a popíjí gin. I když si nebyl jistý, jestli to je gin. Mohla to být i tequila.

„Tak mě napadlo, jestli byste si se mnou nezatancoval.“

Bonnie XY měla na sobě šaty s modrými kvítky a byly tak krátké, že farář nevěděl, kam s očima. Když se ráno oblékala, jistě ji nenapadlo, že tam budou muži sedět na zemi a ona vedle nich stát. Chtěl říct něco blahosklonného o tom, že netančí, že už vyšel ze cviku, ale nebyl tak starý, aby byl její strýček nebo její otec, třebaže mu tak říkala. Místo toho jí jednoduše řekl: „To není nejlepší nápad.“

A když už mluvíme o ne těch nejlepších nápadech, Bonnie XY si sedla na paty a bezpochyby myslela, že když budou mít oči na stejné úrovni, nabude jejich rozhovor soukromějšího rázu, ale už nemyslela na to, kam se dostane lem jejích šatů. Spodní prádlo měla také modré a hodilo se ke kvítkům na šatech.

„Víte, všichni jsou tady ženatý,“ řekla hlasem, který se úplně nehodil k obsahu. „A přestože mně nevadí tančit s někým, kdo je ženatý,